

Nye bestemmelser om fabrikantens forpliktelser– høringsoppsummering og vedtatt endringsforskrift

Forskrift om endring i forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil
(bilforskriften)

Trafikant og kjøretøy
Kjøretøyavdelingen
29. november 2024
Vår ref.: 24/177163–9

Høringsoppsummering – Forskrift om endring i forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil.

Innledning

Høring om forslag til nye bestemmelser om fabrikantens forpliktelser og nye bestemmelser i bilforskriftens kapittel 4, ble 3. juli 2024 sendt ut til 33 høringsinstanser med alminnelig høringsfrist på tre måneder. Kjøretøyavdelingen har mottatt fire hørings svar, hvorpå to hadde konkrete innspill til forslaget.

Forskriftsforslagets hovedinnhold

Statens vegvesen foreslår nye bestemmelser i forskriftens kapittel 4 om enkeltgodkjenning som skal regulere fabrikantens forpliktelser. Formålet er å tydeliggjøre fabrikantens forpliktelser og ansvar knyttet til enkeltgodkjenning av det komplette kjøretøyet. Bestemmelsene skal også tydeliggjøre ansvaret for komponentene, systemene eller de separate tekniske enheter i oppbyggingen av kjøretøyet. Forslaget innebærer også bestemmelser om å underrette andre fabrikanter om endringer som er gjort med kjøretøyet og vilkår for å gjøre endringer i fremtidige byggetrinn.

Forslaget utgjør i teorien ingen endring i rettsstilstanden, men tydeliggjør sentrale deler i rammeordningen (EU) 2018/858 og sikkerhetsforordningen (EU) 2019/2144. De foreslåtte bestemmelsene gjøres i dag gjeldende gjennom bilforskriftens § 1–4, men vi ser et særlig behov for å konkretisere disse knyttet mot nasjonal enkeltgodkjenning av nytt kjøretøy.

Forslaget er også ment å øke fokuset på samhandlingen mellom fabrikantene, nettopp for å sikre et mer effektivt godkjenningsforløp. I oppbyggingen av kjøretøy i flere trinn er det avgjørende at de respektive fabrikantene er sitt ansvar bevisst.

Forslaget vil konkretisere de ulike fabrikantenes ansvar i forbindelse med oppbyggingen av et kjøretøy i flere etapper, og av flere fabrikanter. Vegvesenet mener det er spesielt viktig å styrke samhandlingen mellom de ulike fabrikantene, fordi kjøretøyteknologien, og de ulike sikkerhetssystemene blir mer komplekse og har betydelige vilkår som må sikres for at funksjonene som skal sikre trafiksikkerheten blir ivaretatt.

Del I

Høringsinstansenes innspill med kommentarer fra Statens vegvesen fremgår under høringsoppsummeringens del I. Alle de generelle kommentarene er samlet tabellen. Videre er de mer konkrete innspillene delt inn i emner og knyttet til den foreslåtte forskriftsteksten innspillene viser til. De konkrete innspillene vi mottok var identiske fra BIL og NFB.

Del II

I del II er fastsatt endringsforskrift til bilforskriften vedlagt. Her fremgår alle forskriftsendringene slik de er vedtatt av Vegdirektoratet.

Del I – Oversikt over høringsuttalelser med kommentarer

Høringsinstans	Innspill
Justis – og beredskaps departementet	Ingen merknader
Landbruks– og matdepartementet	Ingen merknader
Norges bilbransjeforbund (NBF)	NBF peker på at hensikten med å gjøre bestemmelser og krav til enkeltgodkjenning lettere tilgjengelige er god, og de støtter at det arbeides for å gjøre bilforskriften mer tilgjengelig for brukerne. NBF mener at å utnytte handlingsrommet for nasjonale tilpasninger i artikkel 45 i Godkjenningsforordningen (Rammeforordningen) 2018/858 ses på som positivt, så langt det medfører forenklinger og ikke "særnorske" regler eller prosedyrer som kan virke kompliserende. De ser positivt på at det har vært sett på andre lands regelverk, og minner om bransjens tidligere innspill om potensialet for forenklinger i den norske prosessen. Hva angår fabrikantens forpliktelser, vil hver enkelt fabrikant uansett måtte stå ansvarlig for sin del av det komplette kjøretøyet. Videre ser NBF frem til at regulering av dokumentasjonsnivå for de ulike tekniske kravområdene blir del av en kommende, større utredning. De håper denne hovedutredningen kan medføre réelle forenklinger av den norske prosedyren, mens tar til etterretning at herværende forslag ikke tar opp nye norske regler for dokumentasjonskrav
BIL (bilimportørenes landsforening)	BIL er positive til at Statens Vegvesen evaluerer og gjør endringer i den hensikt å gjøre det tekniske regelverket mer tilgjengelig for brukere og tydeliggjøre rutiner og praksis internt. De peker på at det har vært stor frustrasjon i bransjen rundt prosessen rundt forhåndsgodkjenning av dokumentasjon i forbindelse med enkeltgodkjenning (TSO). Spesielt i forbindelse med sommer og ferieavvikling hos Statens Vegvesen. Lange ventetider koster også bransjen dyrt gjennom kapitalbinding og lange ledetider Bransjen gjenkjenner fortsatt problemene og hovedfunnene i PWC sin kvalitetsrevisjon av enkeltgodkjenning for

	tunge kjøretøy fra 2021 i sin hverdag og er veldig klare på at dette må bli bedre. BIL mener det burde være i både bransjens og Statens Vegvesen sin interesse at det foreligger en felles forståelse og tolkning av regelverket, samt krav til dokumentasjon. De tenker at det i tillegg til å gjøre regelverket og prosessene enklere og mer tilgjengelig at det her ville være fornuftig om det ble en felles opplæring av både innsendere hos bransjen og saksbehandlere hos Statens Vegvesen – gjerne av en ekstern aktør med et opplæringsprogram som er utarbeidet i samarbeid med og godkjent av Statens Vegvesen. Dette for å ha en felles plattform for forståelse og tolkning av regelverket.
--	---

1 Konkrete innspill

1.1 Fabrikantens plikt til å oversende alle relevante opplysninger og dokumentasjon til ansvarlig søker

1.1.1 Høringsnotatets forslag til endret forskriftstekst

I høringsnotatet ble det foreslått følgende bestemmelse:

§ 4–5 tredje ledd «Fabrikanten har plikt til å gi godkjenningmyndigheten de opplysningene som kreves i forbindelse med godkjenning. Dersom en annen søker på vegne av fabrikanten, plikter fabrikanten å oversende alle relevante opplysninger og dokumentasjon til ansvarlig søker, jf. § 2–3 annet ledd»

1.1.2 Høringsinnspill

BIL/NBF : I noen tilfeller etterspørres dokumentasjon fra tidligere fabrikantrinn av saksbehandler. Dette kan være testrapporter og annen dokumentasjon som fabrikantrinnet ønsker unntatt offentlighet. Dette innebærer at man ikke alltid kan utlevere dokumentasjon til ansvarlig søker. I slike tilfeller må SVV henvende seg direkte til aktuelt fabrikantrinn. (dette er også omhandlet i BF §4–4 andre ledd, og ble endret i 2022.

1.1.3 Statens vegvesens vurderinger

Vi vil bemerke at det ikke er gjort endringer i ordlyden i § 4–4 andre ledd ved overgang til ny bilforskrift i 2022, men er en videreføring av tidligere forskrift § 9 femte ledd. Det fremgår derimot av eksisterende § 2–3 annet ledd som ble innført i 2022:

«Den som søker om godkjenning er ansvarlig for å legge fram de opplysningene som er nødvendige for at godkjenningsmyndigheten skal kunne gjennomføre godkjenningen. Søkeren er også ansvarlig for at opplysningene leveres strukturert og er korrekte og fullstendige»

Videre betinges det i § 2–3 første ledd at søknad om godkjenning skal fremsettes av fabrikant eller av person som har fullmakt fra fabrikanten, og det forutsettes da enten at den respektive fabrikanten selv opptrer som ansvarlig søker, eller at det er gitt en tillit til søker i form av en fullmakt og en juridisk avtale mellom partene. Statens vegvesen er opptatt av at det er ansvarlig søker som skal legge frem relevant dokumentasjon og underlag slik at saksbehandlingen av søknaden blir mest mulig effektiv.

Det bemerkes også at ordlyden i hverken § 2–3 annet ledd, eller foreslått § 4–5(3) instruerer detaljert hvilke opplysninger som er nødvendige for at godkjenningsmyndigheten skal kunne gjennomføre godkjenningen, men forplikter de enkelte fabrikantene å sammenstille alle relevante og nødvendige opplysninger til ansvarlig søker.

Statens vegvesen står derfor fast ved den foreslåtte ordlyden i § 4–5 (3).

1.2 Fabrikantens forpliktelser knyttet til kjøretøy oppbygd i flere trinn

1.2.1 Høringsnotatets forslag til endret forskriftstekst

*Ny §4–7 om fabrikantens forpliktelser knyttet til kjøretøy oppbygd i flere trinn skal lyde:
(3) Fabrikanter på foregående trinn skal underrette fabrikanter på påfølgende trinn om eventuelle endringer som kan påvirke typegodkjenningen av en komponent, et system, en separat teknisk enhet, eller av hele kjøretøyet.*

1.2.2 Høringsinnspill

BIL/NBF: Det må være fabrikantrinnene som gjør endringen som også må ha ansvaret for å søke nødvendig informasjon fra tidligere trinn. Her er ansvaret snudd på hodet etter mitt syn. Tidligere trinns ansvar må begrenses til å tilgjengeliggjøre relevant informasjon gjennom påbyggerportal eller lignende.

1.2.3 Statens vegvesens vurdering

Forslaget har til intensjon å ansvarliggjøre en felles innsats fra alle involverte fabrikanter, for å sikre at det ferdig bygde kjøretøyet oppfyller alle relevante krav, samt at prosessen for å oppnå dette foregår på en måte som ivaretar hensynet til trafiksikkerhet, brannsikkerhet og miljø.

Det fremgår av rammeforordningen (EU) 2018/858 at det skal foregå en utlevering og utveksling av informasjon og dokumenter mellom respektive fabrikanter, som skal sikre at det ferdig bygde og komplette kjøretøyet oppfyller alle relevante tekniske krav. Dette omfatter også opplysninger om godkjenninger, utstedte testrapporter og typegodkjenninger

som omfatter systemer og komponenter, samt separate tekniske enheter og øvrige deler av kjøretøyet som inngår i de ulike oppbyggingsfasene av det ikke-ferdig bygde kjøretøyet.

Statens vegvesen mener at samhandlingen ikke skal begrenses til en påbyggerportal eller lignende, men at det forutsettes en aktiv og proaktiv samhandling mellom de respektive fabrikantene som omfattes i oppbyggingen av det enkelte kjøretøy. Derimot vil det kunne være naturlig for enkelte fabrikanter å benytte påbyggerhåndbøker som et nyttig verktøy i denne samhandlingen. Bestemmelsen skal sikre at foregående fabrikant gir opplysninger som gjør neste fabrikant i stand til å bygge korrekt innenfor de begrensningene som finnes fra foregående trinns konstruksjon. Dette gjelder både tekniske og forskriftsmessige begrensninger. Statens vegvesen ser derimot et behov for å tydeliggjøre også påfølgende fabrikants ansvar når det gjelder å innhente opplysninger fra foregående fabrikant. Vi foreslår derfor følgende tillegg i § 4-7 tredje ledd (markert i ty:

«Fabrikanter i påfølgende trinn må innhente nødvendige opplysninger fra foregående fabrikanter, for å avklare og rette seg etter vilkår og begrensninger som påvirker foregående prøvinger eller godkjenninger. Fabrikanter på foregående trinn skal underrette fabrikanter på påfølgende trinn om eventuelle endringer som kan påvirke typegodkjenningen av en komponent, et system, en separat teknisk enhet, eller av hele kjøretøyet. Plikten til å underrette gjelder også ved tilfeller hvor det foreligger vilkår og begrensninger som beskrevet i § 4-6. Tilsvarende gjelder også for tilfeller hvor overenstemmelse med et krav er dokumentert av en foregående fabrikant, på annen måte enn ved typegodkjenning (som for eksempel testrapport).»

1.3. Riktig utstyr og kompetanse

1.3.1 Høringsnotatets forslag til endret forskriftstekst

Ny § 4-7 om fabrikantens forpliktelser knyttet til kjøretøy oppbygd i flere trinn

(4) Dersom kjøretøy, komponent, separat teknisk enhet eller system endres på en sånn måte at de ikke lenger kan understøttes av en typegodkjenning, eller annen dokumentasjon om overenstemmelse med et krav, skal kun den som har riktig kompetanse og utstyr i henhold til den aktuelle rettsakten og denne forskrift, utføre de nødvendige prøver med påfølgende utstedelse av dokumentasjon. Det er fabrikanten som utfører endringen som er ansvarlig for å sikre at endringen utføres i henhold til denne forskrift.

1.3.2 Høringsinnspill

BIL: Hvem skal vurdere hvem «som har riktig kompetanse og utstyr i henhold til den aktuelle rettsakten og denne forskrift, utføre de nødvendige prøver med påfølgende utstedelse av dokumentasjon»? SVV har vel ikke denne kompetansen, og det finnes ikke noen akkreditert teknisk prøveinstans i Norge.

1.3.3 Statens vegvesens vurderinger

Det er ingen realitetsendring fra bilforskriften § 4-4 tredje ledd og dette forslaget når det gjelder krav til riktig kompetanse og utstyr. Det vil følge av den aktuelle rettsaken hvem som har riktig kompetanse og utstyr. Bestemmelsen om at fabrikanter kan utstede

dokumentasjon dersom de kan utføre nødvendige prøver som rettsaktene krever ble inntatt i bilforskriften da den var ny i 2012:

Ordlyden i 2012-forskriften § 9:

«Dokumentasjon kan også utstedes av fabrikant dersom denne kan utføre de nødvendige prøver mv. som rettsaktene krever. Underlagsmateriale skal i så fall vedlegges søknaden»

I veiledningen til bilforskriften av 20 juni 2013, side 4 til bilforskriften fremgår det at:

Påbyggere er blitt å betrakte som «fabrikanter» for kjøretøy som registreres første gang etter den nye forskriften. Den nye forskriften åpner for at fabrikantene, ved enkeltgodkjenning, selv kan dokumentere rettsakter på områder hvor de har kompetanse og utstyr, og utstede dokumentasjon/prøverapporter som viser at gjeldende kravnivå er oppfylt.

Utvidet ansvar for å dokumentere for «påbyggere» ved enkeltgodkjenning er derfor ikke noe nytt.

Statens vegvesen opprettholder derfor den foreslåtte forskriftsteksten i § 4–7 (4)

Del II – Endringsforskrift til bilforskriften

«Forskrift om endring av forskrift 28. juni 2022 nr. 1233 om godkjenning av bil og tilhenger til bil»

Fastsett av Vegdirektoratet 06.01.2025 med hjemmel i vegtrafikkloven 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. Samferdselsdepartementets delegeringsvedtak av 24. november 1980.

I

I forskrift 26. Juni 2022 nr. 1233 om godkjenning av bil og tilhenger til bil (bilforskriften) innføres følgende nye bestemmelser:

Ny § 4-5 om fabrikantens generelle forpliktelser ved nasjonal enkeltgodkjenning skal lyde:

- (1) Ved nasjonal godkjenning av kjøretøy gjelder fabrikantens forpliktelser som følger av forordning (EU) 2018/858 med de tillegg eller begrensninger som fremgår av denne forskrift med vedlegg. Tilsvarende gjelder for fabrikantens representanter, importører og distributører.
- (2) Fabrikanten skal sikre at det ferdigbygde og komplette kjøretøyet som søkes godkjent, herunder alle benyttede systemer, komponenter og separate tekniske enheter, er produsert eller godkjent i samsvar med forskriftens krav og bestemmelser.
- (3) Fabrikanten har plikt til å gi godkjenningsmyndigheten de opplysningene som kreves i forbindelse med godkjenning. Dersom en annen søker på vegne av fabrikanten, plikter fabrikanten å oversende alle relevante opplysninger og dokumentasjon til ansvarlig søker, jf. § 2-3 annet ledd.
- (4) Fabrikanten er ansvarlig for å sikre produksjonssamsvar. Fabrikanten er ansvarlig for at essensielle sammenføringer og forbindelser som er benyttet, særlig når det gjelder ramme, karosseri og drivverk, er i tråd med kravene § 2-4 første ledd.
- (5) Fabrikanten skal sikre at kjøretøyet er designet, konstruert og sammenføyd for å minimere risiko for skade på sjåfører og myke trafikanter.

Ny § 4-6 om fabrikantens forpliktelser knyttet til anvendelsen av typegodkjente komponenter eller separate tekniske enheter skal lyde:

Dersom en komponent eller separat teknisk enhet er typegodkjent etter vilkårene beskrevet i forordning (EU) 2018/858 artikkel 29 nr. 3, eller med samme vilkår relatert til en typegodkjenning utstedt i henhold til 1958-avtalen for FN-regulativ, eller direktiv 2007/46/EF artikkel 10, gjelder følgende ved nasjonal enkeltgodkjenning av det komplette og ferdigbygde kjøretøyet:

- a) Fabrikanten skal overfor godkjenningsmyndigheten kunne dokumentere og synliggjøre hvilke begrensninger og vilkår som gjelder for de typegodkjente komponentene eller separate tekniske enhetene som er benyttet.
- b) Fabrikanten skal overfor godkjenningsmyndigheten kunne dokumentere at begrensningene og vilkårene for komponenten eller den separate tekniske enheten jf. bokstav a) fortsatt er ivarettatt for det ferdigbygde kjøretøyet.

Ny §4-7 om fabrikantens forpliktelser knyttet til kjøretøy oppbygd i flere trinn skal lyde:

(1) Ved nasjonal enkeltgodkjenning av kjøretøy som er oppbygd av flere fabrikanter, gjelder forordning (EU) 2018/858 vedlegg IX, med de tillegg eller begrensninger som følger av denne forskrift.

(2) I tilfeller hvor det komplette kjøretøyet er oppbygd av flere fabrikanter, er de respektive fabrikantene kun ansvarlige for de systemene, komponentene eller separate tekniske enhetene som de har tilføyd og/eller endret i kjøretøyet oppbygging, eller hvor fabrikanten(e) på annen måte påvirker relevante deler av kravområdets eller rettsaktenes virkeområde for det aktuelle kjøretøyet.

(3) Fabrikanter i påfølgende trinn må innhente nødvendige opplysninger fra foregående fabrikanter, for å avklare og rette seg etter vilkår og begrensninger som påvirker foregående prøvinger eller godkjenninger. Fabrikanter på foregående trinn skal underrette fabrikanter på påfølgende trinn om eventuelle endringer som kan påvirke typegodkjenningen av en komponent, et system, en separat teknisk enhet, eller av hele kjøretøyet. Plikten til å underrette gjelder også ved tilfeller hvor det foreligger vilkår og begrensninger som beskrevet i § 4-6. Tilsvarende gjelder også for tilfeller hvor overenstemmelse med et krav er dokumentert av en foregående fabrikant, på annen måte enn ved typegodkjenning (som for eksempel testrapport).

(4) Dersom kjøretøy, komponent, separat teknisk enhet eller system endres på en sånn måte at de ikke lenger kan understøttes av en typegodkjenning, eller annen dokumentasjon om overenstemmelse med et krav, skal kun den som har riktig kompetanse og utstyr i henhold til den aktuelle rettsakten og denne forskrift, utføre de nødvendige prøver med påfølgende utstedelse av dokumentasjon. Det er fabrikanten som utfører endringen som er ansvarlig for å sikre at endringen utføres i henhold til denne forskrift.

II

Endringene trer i kraft snarest

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Tlf: (+47) 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no

www.vegvesen.no

Tryggere, grønnere og enklere reisehverdag